

Konrad Lorenz, badatel, který se věnoval výzkumům chování zvířat, vycházel na základě pozorování vlastních psů v interakci s jinými zvířaty z toho, že znalost jednotlivých signálů představuje vrozené, „instinktivní“ normy jednání a reakcí. „Poníženosť“ štěňat, ohledy starších zvířat vůči mladým psům a zábrany před kousnutím považoval za dobře vyjádřené hned od narození. Podle jeho poznatků byla mladá zvířata až do věku zhruba šesti měsíců absolutně nezranitelná. Psi nesměli napadnout feny a ke rvačkám s kousáním bez zábran docházelo jen v boji mezi rivaly, kteří usilovali o nejvyšší místo ve smečce. Lorenz dospěl na základě uvedených pozorování k závěru, že blokování kousnutí je vyvoláno hormonálně určitým podnětem - například bolestným křikem štěněte nebo gesty podřízenosti. Proto se podle jeho názoru jednalo o vrozené zábrany před kousnutím.

VYVRÁCENÍ TEORIE

Kynoložka Dorit Feddersen-Petersenová a Erik Zimen tuto tezi vyvrátili ve svých experimentálních studiích v terénu. Na rozdíl od Lorenze sledovali cíleně skupiny psů a srovnávací skupiny vlků za různých podmínek prostředí a s různými sociálními vlivy.

Přitom zjistili, že zcela malá štěňata nemají ještě žádné zábrany před kousnutím a dochází mezi nimi zpočátku poměrně často k agresivním sporům. Tím vyvrátili Lorenzovu teorii vrozených zábran proti kousnutí. Tyto zábrany se postupně rozvíjejí až na základě hravých útoků a seznamování se vznikající bolesti a strachem. Tento proces je ukončen zhruba ve třech měsících.

NAUČENÉ ZÁBRANY PŘED KOUSNUTÍM

V případě zábran psů před kousnutím jde proto o naučené ochranné chování k udržení schopnosti smečky lovit a přežívat. Protože v divoké přírodě mohou přežít jen nezraněná zvířata.

Ve hrách mezi štěňaty nebo s matkou dochází často k útokům s bolestivými

ZÁBRANY před kousnutím

Psi mají zábrany před kousnutím. Tyto zábrany slouží jako pojistná brzda, která chrání členy smečky během vnitřních sporů před vzájemným poraněním. Psi koušou bez zábran jen v boji o pozici alfa jedince nebo v boji proti nepřátelům smečky. Jak ale u psa vznikají zábrany před kousnutím – jsou naučené, nebo vrozené?

KOUSÁNÍ I PŘES SIGNÁLY PODŘÍZENOSTI

Toto přerušení vyvolané zábrany před kousáním nepozorujeme jen u zvířat, která k dané smečce nepatří, nebo v bojích o pozici alfa jedince ve smečce. Jestliže dojde ve smečce k boji o pozici alfa jedince, vyvine se většinou boj na život a na smrt, až poražený uprchne nebo zemře. Podobně to vypadá při obraně teritoria před cizími zvířaty, která nenáleží ke smečce, protože vetřelci ohrožují možnost smečky ulovit kořist a přežít. Psi v těchto případech neuznávají gesta podřízenosti a svého protivníka nešetří. Na základě podobných pozorování bylo prokázáno, že signály podřízenosti nestačí k vyvolání zábran před kousnutím, ale svoji roli nepochybně hrají také další faktory - například příslušnost ke smečce.

SMEČKA ČLOVĚKA SE PSEM

Štěňata se dostávají k novým majitelům většinou zhruba ve věku osmi týdnů. To je okamžik, ve kterém ještě není dokončena socializace, o které jsme se zmiňovali. Z tohoto důvodu musí výchovu k zábránám před kousnutím převzít od

matky štěněte nový majitel a musí vůči svému psovi vystupovat dominantně a suverénně.

Ve hře se psem je pak nutné velmi pečlivě dbát na to, aby člověk vždy zůstal „nadpsem“ a v případech jeho tvrdých útoků provázených kousnutím reagoval stejně tvrdě a současně ihned přerušil hru. Aby tedy jednal tak, jako by reagovala matka štěněte. Vhodnou reakcí je v takových případech například povalení štěněte nebo stípnutí. Jen tak se pes naučí potřebným zábránám proti kousnutí ve smečce člověka se psem a jedinec tak se také naučí uznávat dominanci člověka - malého i velkého.

Stan

následky, které bývají provázeny hlasitými signály bolesti nebo tvrdým usměrněním nežádoucího chování štěňat ze strany matky. Až do čtvrtého týdne života se u štěňat setkáváme s protiútokem soupeřů. S přibývajícím věkem ale protivník po bolesti, kterou mu štěně přivodí, ihned přeruší hru. Dospělá zvířata, která prošla dostatečnou socializací, vykazují jednoznačné zábrany před kousnutím. Tyto zábrany vyvolávají ve sporech o hierarchické postavení ve smečce signály podřízenosti, které „vítězi“ ukazují, že „prohrávající“ ho považuje za nadřazeného a uznává jeho převahu.